ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **V. V.,** zastoupený Mgr. Gabrielou Kopuletou, advokátkou se sídlem Havlíčkova 1043/11, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2020, č. j. 2 Az 36/2018 – 47,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2020, č. j. 2 Az 36/2018 – 47, **se ruší.**

II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 23. 5. 2018, č. j. OAM-698/ZA-ZA05-K09-PD1-2014, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 6800 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupkyně Mgr. Gabriely Kopuleté, advokátky.

Odůvodnění:

I.
Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobou podanou dne 12. 7. 2018 k Městskému soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí ze dne 23. 5. 2018, č. j. OAM-698/ZA-ZA05-K09-PD1-2014, jímž žalovaný dle § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) neprodloužil žalobci doplňkovou ochranu.

[2] Ze správního spisu vyplynulo, že žalobci byla rozhodnutím ze dne 8. 4. 2015, č. j. OAM-698/ZA-ZA05-K08-2014, které nabylo právní moci dne 27. 4. 2015, udělena doplňková ochrana ve smyslu § 14a zákona o azylu na dobu 24 měsíců. Důvodem udělení doplňkové ochrany byla zhoršená bezpečnostní situace na poloostrově Krym, kde žalobce v rámci země původu žil a kde se nacházela i jeho rodina. Žalovaný navíc v době udělení doplňkové ochrany dospěl k závěru, že v případě žalobce nepřipadalo v úvahu jeho vnitřní přesídlení do některé z bezpečnějších oblastí Ukrajiny, neboť dle tehdy dostupných informací čelily vnitřně vysídlené osoby na Ukrajině celé řadě obtíží. Žalobce by se navíc v jiné části Ukrajiny nemohl opřít o žádné příbuzné a neměl by možnost zajistit si tam dlouhodobější zázemí. V případě návratu do země původu by tedy žalobci hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu.

[3] Žalobce podal dne 14. 2. 2017 žádost o prodloužení jemu udělené doplňkové ochrany, v níž uvedl, že se nemá na Ukrajině kam vrátit a má strach o svůj život. V případě návratu do země původu jej čeká buď vězení, nebo nasazení do bojů proti separatistům na východě země. Dodal, že si přeje zůstat v ČR, protože se mu zde líbí, může zde žít normální život, má zde práci, známé, účastní se integračního programu.

[4] Žalovaný nyní posuzovaným rozhodnutím ze dne 23. 5. 2018, č. j. OAM-698/ZA-ZA05-K09-PD1-2014, žalobci doplňkovou ochranu neprodloužil, neboť dospěl k závěru, že ačkoliv nadále nelze vyloučit, že mu bude v případě jeho návratu na Krym hrozit přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu, došlo v zemi původu k podstatnému vývoji bezpečnostní situace a žalobce již má možnost využít alternativy vnitřního přesídlení do některé z oblastí pod kontrolou kyjevské vlády, doplňkové ochrany tedy již není zapotřebí. Na základě shromážděných informací o zemi původu žalovaný konstatoval, že ozbrojený konflikt probíhající na Ukrajině byl od roku 2015 zakonzervován v části Doněcké a Luhanské oblasti, přičemž nic nenasvědčovalo možnosti jeho rozšíření do dalších částí země původu. Ukrajinská vláda přijala v průběhu let 2014 a 2015 právní úpravu, která zaručuje ochranu práv vnitřně vysídlených osob a rovněž jejich integraci do společnosti. K obavě žalobce z možného povolání k výkonu vojenské služby žalovaný především uvedl, že existence této povinnosti ani případné tresty hrozící za její nevykonání nelze považovat za vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný rovněž poukázal na postupnou demobilizaci, která na Ukrajině probíhala v době rozhodování žalovaného s ohledem na tehdejší stabilizaci situace na východě země. Žalovaný rovněž vyloučil, že by vycestování žalobce do země původu představovalo s ohledem na jeho zdravotní stav porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod či zásady *non-refoulement*, neboť dle doložených lékařských zpráv podstoupil v letech 2015 a 2017 selektivní koronarografii, přičemž v době rozhodování žalovaného byl jeho stav stabilizován, trpěl pouze občasnou dušností při zvýšené námaze a již neužíval žádné léky, jeho zdravotní stav tedy nebyl závažný a případné další léčebné úkony byly v zemi původu dostupné.

[5] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu, kterou městský soud rozsudkem ze dne 29. 6. 2020, č. j. 2 Az 36/2018 – 47, zamítl. Městský soud především konstatoval, že žalobce v žalobě bez bližší konkretizace namítal porušení výčtu různých zákonných ustanovení ze strany žalovaného, tyto námitky však nelze s ohledem na jejich obecnost považovat za žalobní body. Žalovaný rovněž vyšel z dostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Námitku týkající se bezpečnostní situace na východě Ukrajiny a na

Krymu shledal městský soud bezpředmětnou, neboť mezi účastníky nebylo sporu o tom, že nebezpečí vyplývající z tehdy probíhajícího ozbrojeného konfliktu bylo stále aktuální, rozdílná však byla situace týkající se možnosti využití institutu vnitřního přesídlení.

[6] Městský soud zdůraznil, že rozhodnutí o prodloužení doplňkové ochrany není rozhodnutím „*na zelené louce*“. Jádro daného řízení představuje posouzení toho, zda se zásadním způsobem změnily okolnosti, jež vedly k udělení mezinárodní ochrany. Z informací obsažených ve správním spise vyplývalo, že bezpečnostní situace se obecně na území Ukrajiny uklidnila a nadále zůstávala klidná, napětí přetrvávalo pouze na linii dotyku znepřátelených stran, tj. na hranici mezi územím kontrolovaným proruskými separatisty z tzv. Luhanské a Doněcké lidové republiky a ukrajinskou armádou a na hranici s Krymem anektovaným Ruskou federací. V žádné z dalších ukrajinských oblastí k bezpečnostním incidentům v letech 2016 ani 2017 nedocházelo, o ozbrojeném konfliktu ve zbytku země tudíž nebylo možné hovořit a ani hrozbě rozšíření konfliktu do dalších oblastí Ukrajiny nic nenasvědčovalo. Pokud se jedná o zajištění práv vnitřně vysídlených osob, připustil soud, že již v době rozhodování o původní žádosti žalobce o mezinárodní ochranu měl mít žalovaný povědomí o nové právní úpravě přijaté k jejich ochraně a měl k této skutečnosti přihlédnout, na druhou stranu však v tak krátké době po jejím přijetí ještě nemohl zhodnotit její praktické dopady.

[7] Městský soud dále uvedl, že stabilizace bezpečnostní situace ve většině východních oblastí Ukrajiny a obecně řádné uplatnění právní úpravy týkající se práv vnitřně vysídlených osob nejsou dostatečné pro konstatování podstatného zlepšení situace vnitřních přesídlenců na Ukrajině. V tomto směru ovšem vyšel dále především z informace o zemi původu zpracované norským Centrem informací o zemi původu LANDINFO ze dne 19. 12. 2017, která se cíleně zaměřuje na vývoj situace vnitřně přesídlených osob a reflektuje konkrétní změny, a ze souhrnné informace Odboru azylové a migrační politiky MV ze dne 10. 10. 2017 o vnitřně vysídlených osobách. Obě tyto informace o zemi původu jsou součástí správního spisu, přičemž soud na jejich základě dospěl k závěru, že se situace vnitřně přesídlených osob na Ukrajině od doby vydání rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany žalobci podstatně zlepšila, a to na jedné straně s ohledem na stabilizaci ozbrojeného konfliktu na tzv. linii dotyku a na druhé straně řádným uplatněním zákona o vnitřně přesídlených osobách. Žalobce přitom nemá vzhledem ke svým individuálním poměrům ztíženou možnost vnitřního přesídlení oproti ostatním, kteří ji využili. Městský soud dále uzavřel, že ze spisové dokumentace nevyplývá, že by byl zdravotní stav žalobce natolik vážný, aby mu bránil v návratu do země původu. Lékařská péče je na Ukrajině běžně poskytována a dostupná je také specializovaná kardiologická péče. Právo na léčbu ve státních a místních zdravotních střediscích mají i vnitřně vysídlené osoby, které nejsou nadměrně vystavovány diskriminaci. Tehdejší zdravotní stav žalobce navíc žádnou konkrétní léčbu nevyžadoval.

II.
Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[8] Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností, v níž namítá, že v době od udělení mezinárodní ochrany do vydání napadeného rozhodnutí nemohlo na Ukrajině dojít k takovému zlepšení situace, které by mu umožňovalo

bezpečný návrat. Žalovaný dle stěžovatele neprokázal změnu okolností, které v předchozím řízení považoval za klíčové. S ohledem na to, že námitky týkající se bezpečnostní situace na východě Ukrajiny shledal městský soud bezpředmětnými, zaměřil se stěžovatel na posouzení možnosti jeho vnitřního přesídlení. Má za to, že žalovaný dostatečně neposoudil, zda je od stěžovatele možné rozumně požadovat využití možnosti vnitřního přesídlení. Žalovaný dle stěžovatele chybně pracoval se zprávami o zemi původu i individuálními okolnostmi případu. Napadený rozsudek považuje stěžovatel v tomto směru za vnitřně rozporný, neboť městský soud na jedné straně konstatuje, že žalovaný nepochybil při zjišťování skutkového stavu, na druhou stranu však poukazuje na to, že pracoval zejména se zprávami, které sice popisují situaci na Ukrajině, o situaci vnitřních přesídlenců však pojednávají pouze obecně bez reflexe konkrétních změn nebo vůbec. Rovněž dle tehdy aktuálních zpráv, s nimiž žalovaný pracoval, nejzávažnější problémy vnitřně vysídlených osob přetrvávaly. Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) popisoval faktické bariéry v přístupu osob z východu Ukrajiny k účinnému vnitřnímu přesídlení, konkrétně zmiňoval společenskou diskriminaci na trhu práce a při zajišťování bytové potřeby, kterou státní orgány nijak nepotíraly. Stěžovatel poukázal na nejistou situaci týkající se finanční pomoci poskytované státem vnitřně vysídleným osobám. Dle stěžovatele tedy důvody, pro něž mu byla udělena doplňková ochrana, trvají, neboť možnost jeho vnitřního přesídlení je i nadále vyloučena.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl, aby ji Nejvyšší správní soud odmítl pro nepřijatelnost, nebo ji jako nedůvodnou zamítl. K námitce vnitřní rozpornosti závěrů městského soudu žalovaný uvádí, že městský soud v závěru bodu 31 a v bodech 33 a 34 svého rozsudku podrobně vysvětlil, proč použití obecných zpráv, které nepojednávají o situaci vnitřně vysídlených osob, není v rozporu s použitím konkrétních zpráv cílených na vývoj situace těchto osob od doby udělení doplňkové ochrany stěžovateli do doby rozhodování o jejím prodloužení. Cituje-li stěžovatel zprávy UNHCR, není zřejmé, o které zprávy se konkrétně jedná, ani zda z nich lze nadále vycházet. Ve zbytku pak žalovaný odkázal na obsah napadeného rozsudku, s jehož závěry se ztotožnil.

III.
Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[11] Nejvyšší správní soud se dále ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.*

[12] Nejvyšší správní soud ovšem v rozsudku ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021 – 49, uvedl, že výklad provedený ve shora citovaném usnesení není plně využitelný, zvažuje-li Nejvyšší správní soud, zda je třeba výjimečně prolomit pravidla stanovená v § 75 odst. 1 a § 109 odst. 5 s. ř. s. a přihlédnout při posuzování kasační stížnosti ke skutečnostem, které nastaly až po vydání rozhodnutí krajského (městského) soudu, aby bylo zajištěno dodržení norem požívajících aplikační přednost ve smyslu čl. 10 Ústavy, jimiž ve věcech mezinárodní ochrany budou zejména čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, resp. zásada *non-refoulement*. V těchto případech je třeba se s otázkou, zda je prolomení namístě, věcně vypořádat buď v rámci hodnocení přijatelnosti (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2017, č. j. 9 Azs 14/2017 – 30), nebo shledat přijatelnost kasační stížnosti a uvedené otázce se věnovat v rámci meritorního přezkumu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2021, č. j. 2 Azs 214/2020 – 46). Také při aplikaci § 104a s. ř. s. je totiž třeba postupovat tak, aby byly dodrženy mezinárodní závazky České republiky plynoucí z čl. 2 a 3 Úmluvy a zásady *non-refoulement* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2022, č. j. 9 Azs 13/2022 – 32).

[13] V nyní posuzované věci Nejvyšší správní soud shledal, že je nezbytné přihlédnout ke skutečnostem, k nimž došlo až po vydání rozhodnutí městského soudu, a že ve světle těchto skutečností je kasační stížnost přijatelná.

[14] Skutečnost, že na Ukrajině došlo ke zcela zásadní změně situace způsobené invazí ozbrojených sil Ruské federace, která byla zahájena dne 24. 2. 2022 a která vyvolala brutální válečný konflikt, v jehož důsledku na Ukrajině denně umírají civilisté a do Evropy z této země proudí miliony válečných uprchlíků (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 – 31), je k okamžiku rozhodování Nejvyššího správního soudu všeobecně známou skutečností, kterou není třeba prokazovat.

[15] V době rozhodování městského soudu, tj. dne 29. 6. 2020, však situace na Ukrajině nebyla takto vyhrocena a nedalo se hovořit o ozbrojeném konfliktu, který by zasahoval celé její území. Otázkou, zda a za jakých okolností má Nejvyšší správní soud povinnost vzít v potaz válku na Ukrajině, která vypukla během řízení o kasační stížnosti ve věci mezinárodních ochrany, se Nejvyšší správní soud zabýval v již zmíněném v rozsudku ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 – 31, v němž konstatoval:

„Základním pravidlem rozhodování správních soudů je přezkum rozhodnutí správního orgánu na základě skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Citované pravidlo odráží přezkumný charakter správního soudnictví. V řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a násl. s. ř. s.) správní soudy posuzují to, zda správní orgán na základě skutečností, v té době existujících a řádně a v potřebném rozsahu zjištěných, a na základě právního stavu platného v době jeho rozhodování rozhodl po právu. Rozhodování soudu není dalším stupněm správního řízení.

Z tohoto obecného pravidla však existují výjimky, vyžadované ústavním pořádkem, mezinárodním právem či právem EU, a to i v situaci pozdějších změn skutkového stavu. K prolomení § 75 odst. 1 s. ř. s. však soudy přistupují s obezřetností (srov. k tomu obecně rozsudek ze dne 9. 9. 2020, čj. 6 Afs 176/2019-31, body 20 až 24).

Jedna z těchto výjimek plyne z práva EU, konkrétně ze směrnice 2013/32/EU (tzv. procedurální směrnice). Podle čl. 4[6] odst. 3 směrnice platí, že členské státy zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně. Tento požadavek práva EU je tedy přímo použitelný na řízení před krajským soudem, nestanoví však povinnost zajistit stejný procesní komfort též pro řízení před NSS [srov. k tomu např. rozsudek NSS ze dne 26. 11. 2015, čj. 10 Azs 194/2015-32, body 22 až 24, nález ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16 (N 66/81 SbNU 153), body 24 až 35, případně rozsudek NSS ze dne 19. 10. 2021, čj. 1 Azs 292/2021-51, body 28 až 30].*

Další výjimky plynou z práva na život a ochranu zdraví člověka, chráněných ústavou i mezinárodním právem (např. v čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). Rozšířený senát k tomu již před jedenácti lety poznamenal, že soud nemůže přehlédnout (bez ohledu na obsah žaloby či kasační stížnosti), pokud by byly dány důvody k ochraně žalobce před hrozící vážnou újmou v zemi původu, které žalovaný nezohlednil za situace, kdy již nepřichází v úvahu žádné další řízení, v němž by mohla být ochrana poskytnuta. Pokud má tedy například soud k dispozici poznatky o tom, že žadateli je nezbytné poskytnout doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, neboť její neposkytnutí by bylo narušením zásady non-refoulement a ochranu již nelze poskytnout v jiném řízení, rozhodnutí žalovaného zruší, aniž by taková skutečnost musela být vůbec výslovně namítána (usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 3. 2011, čj. 7 Azs 79/2009-84, č. 2288/2011 Sb. NSS, bod 23).

Podobně i novější judikatura uvádí, že soud včetně NSS bude povinen prolomit pravidlo stanovené v § 75 odst. 1 s. ř. s. z důvodu možného porušení Úmluvy pouze ve výjimečných případech (v rozsudku ze dne 4. 2. 2013, čj. 8 Azs 27/2012-65, bylo konkrétně v sázce právo na respektování rodinného a soukromého života dle čl. 8 Úmluvy). A to tehdy, pokud (1) stěžovatel v řízení před soudem uvede skutečnosti, které nastaly až po právní moci rozhodnutí správního orgánu, (2) tyto skutečnosti nebyly bez vlastního zavinění stěžovatele předmětem zkoumání správního orgánu, (3) zároveň se o těchto skutečnostech lze domnívat, že by mohly být relevantní pro možné udělení doplňkové ochrany, a (4) soud neshledá dostatečné záruky, že tyto nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny v novém správním řízení (...).

---

* Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, Úř. věst. L 180, 29. 6. 2013, s. 60-95

Jistě i v nynější věci by bylo možné stěžovatele odkázat na to, aby podal novou žádost o mezinárodní ochranu. V sázce je však, na rozdíl od věci 8 Azs 27/2012, ochrana života stěžovatele, nikoli „jen" ochrana rodinného a soukromého života. Azylový příběh stěžovatele nezakládá na první pohled žádost zjevně nedůvodnou. Nynější situace na Ukrajině je nadto, jak již NSS podotkl výše, bezprecedentní. Nedá se srovnávat s ničím, čemu doposavad azylová judikatura NSS čelila. Na Ukrajině probíhají intenzivní boje, milióny ukrajinských uprchlíků již dorazily do Evropy či jsou na cestě. Rovněž české orgány řeší potřeby velkého množství uprchlíků z Ukrajiny, zajišťují jejich pobytový titul a otázky související. Právě proto také vláda dne 2. 3. 2022 přijala – z důvodu nutnosti reagovat na migrační vlnu velkého rozsahu – usnesení o vyhlášení nouzového stavu pro území České republiky (č. 43/2022 Sb.). O dva dny později přijala Rada EU rozhodnutí 2022/382, kterým stanovila, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny a zavedla jejich dočasnou ochranu.[**]

Za této specifické situace není namístě odkazovat stěžovatele na možnost podat si novou žádost o mezinárodní ochranu. (...)"

[16] Nejvyšší správní soud dospěl v souladu se svými dalšími nedávnými rozhodnutími (viz rozsudky ze dne 25. 3. 2022, č. j. 8 Azs 336/2021 – 33, ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022 – 31, ze dne 31. 3. 2022, č. j. 9 Azs 13/2022 – 32, ze dne 8. 4. 2022, č. j. 5 Azs 86/2021 – 33, či ze dne 14. 4. 2022, č. j. 5 Azs 212/2020 – 44) k závěru, že ani v nyní posuzované věci není vzhledem k bezprecedentní situaci na Ukrajině namístě stěžovatele odkázat na možnost podat novou žádost o udělení mezinárodní ochrany či na využití institutu dočasné ochrany ve smyslu zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, u něhož navíc nelze předjímat, že se bude i na stěžovatele, který na území ČR přicestoval dlouho před 24. 2. 2022, skutečně vztahovat. Z hlediska zmiňované zcela zásadní změny skutkových okolností v zemi původu přitom není podstatné, že v této věci bylo žalobou napadeno namísto rozhodnutí žalovaného o neudělení mezinárodní ochrany jeho rozhodnutí o neprodloužení dříve udělené doplňkové ochrany.

[17] Ukrajina sice byla s účinností ode dne 23. 3. 2019, s výjimkou území tehdy kontrolovaných Ruskou federací (tedy právě krymského poloostrova, odkud pochází stěžovatel), resp. proruskými separatisty, zařazena na seznam tzv. bezpečných zemí původu obsažený ve vyhlášce č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, jak již však konstatoval Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 – 31, od 24. 2. 2022 již Ukrajina bezpečnou zemí původu není a danou vyhlášku již nelze nadále ve vztahu k Ukrajině použít. Byť se ukrajinským ozbrojeným silám od té doby podařilo z Kyjevské, Černihivské a Sumské oblasti invazní vojska Ruské federace vytlačit a odhalit tak rozsah zcela mimořádné devastace těchto území, včetně nespočetných obětí nejen bojových operací, ale i vražd, mučení a dalších zločinů spáchaných příslušníky invazních vojsk na místním civilním obyvatelstvu, boje na východě a jihu země pokračují se zesilující intenzitou. Ani střední a západní část Ukrajiny nezůstala válkou nedotčena, byť zde prozatím přímé

[**] Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana. Úř. věst. L 71, 4. 3. 2022, s. 1-6

pozemní ozbrojené střety neprobíhají, nicméně řada míst v těchto oblastech se stává cílem ruských raketových či leteckých útoků, které si již rovněž vyžádaly oběti i z řad civilního obyvatelstva.

[18] Za popsané situace, kdy na Ukrajině probíhá intenzivní ozbrojený konflikt doprovázený též četným porušováním lidských práv ze strany invazních vojsk, který se dotýká celého území země a jehož další vývoj nelze v současnosti předvídat, zjevně nemůže nadále obstát klíčový závěr rozhodnutí žalovaného, podle něhož má stěžovatel možnost vyhnout se nebezpečí vážné újmy, které mu dle závěrů žalovaného hrozí v případě návratu na Krym využitím alternativy vnitřního přesídlení. Vzhledem ke zmiňovaným raketovým a leteckým útokům nelze v současné době žádnou oblast na Ukrajině označit za bezpečnou, přesto jsou konfliktem relativně méně poznamenané západní oblasti navíc doslova zaplaveny nově vnitřně vysídlenými osobami z oblastí přímo zasažených válkou, a to v řádově vyšších počtech, než tomu bylo před invazí. Dosavadní informace o zemi původu, z nichž pro posouzení možnosti vnitřního přesídlení vycházeli žalovaný i městský soud, tedy již v nových podmínkách nelze použít.

[19] Je tedy třeba, aby se žalovaný vzhledem k této zcela nové bezpečnostní situaci v zemi původu znovu zabýval tím, zda trvají důvody, pro které byla stěžovateli udělena doplňková ochrana. Nejvyšší správní soud v této souvislosti rovněž připomíná, že pokud během posuzování žádosti o prodloužení doplňkové ochrany vyjdou najevo skutečnosti, které by mohly odůvodňovat udělení doplňkové ochrany z jiného důvodu, než pro který byla tato ochrana původně přiznána, pak správní orgán nemůže žádost o prodloužení doplňkové ochrany zamítnout bez toho, že by se argumentačně vypořádal také s možností prodloužení doplňkové ochrany z onoho jiného (nového) důvodu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2020, č. j. 6 Azs 258/2019 – 31, a ze dne 24. 7. 2013, č. j. 6 Azs 15/2013 – 35). Nejvyšší správní soud uzavírá, že je na žalovaném, aby znovu posoudil žádost stěžovatele ve světle aktuální situace na Ukrajině a z ní vyplývajících důsledků a rovněž i z hlediska veškerých dosud nastalých rozhodných skutečností, které by mohly odůvodňovat prodloužení doplňkové ochrany.

IV.
Závěr a náklady řízení

[20] Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů v souladu s § 110 odst. 1 a 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. zrušil rozsudek městského soudu i rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný, jak již bylo uvedeno, postupovat podle závazného právního názoru vysloveného v tomto rozsudku Nejvyššího správního soudu [§ 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.].

[21] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským (městským) soudem. Náklady řízení tvoří v tomto případě jeden celek a Nejvyšší správní soud tak rozhodl o jejich náhradě výrokem vycházejícím z § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel byl na základě rozsudku Nejvyššího správního soudu ve věci úspěšný, má tedy vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů.

[22] Stěžovatel ovšem byl ve smyslu § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, v relevantním znění, osvobozen od placení soudního poplatku v řízení o žalobě i o kasační stížnosti a z obsahu spisu městského soudu je patrné, že v řízení před městským soudem nebyl zastoupen a ani nedoložil, že by mu v souvislosti s tímto řízením vznikly jakékoli jiné náklady. Stěžovatel však vynaložil náklady na své zastoupení v řízení před Nejvyšším správním soudem, kde byl zastoupen advokátkou Mgr. Gabrielou Kopuletou, proto mu náleží náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením; pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“).

[23] Náklady stěžovatele spočívají v částce odpovídající odměně advokátce ve výši 2 x 3100 Kč za dva úkony právní služby, tj. převzetí a přípravu zastoupení a doplnění kasační stížnosti [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu], a dále v paušální náhradě hotových výdajů advokátky ve výši 300 Kč za každý tento úkon (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy přísluší stěžovateli náhrada nákladů řízení ve výši 6800 Kč. K její úhradě stanovil Nejvyšší správní soud žalovanému přiměřenou lhůtu.

P o u č e n í :
Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 22. dubna 2022

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu